

Kirkkonummen kunnan lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta vuosille 2026–2028

Kuntakehityksen lautakunta 27.08.2025 § 11

375/00.04.02/2025

Valmistelija	Liikennesuunnittelija Marko Suni Infrapalvelujohtaja Toni Keski-Lusa Kuntakehitysjohtaja Anna-Kaisa Kauppinen etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi , puh. 09 29671 (vaihde)
Päätösehdotus	Kuntakehitysjohtaja Kauppinen Anna-Kaisa Kuntakehityksen lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että Kirkkonummen kunta antaa esityslistan liitteenä olevan lausunnon HSL:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026 - 2028
Käsittely	Käsittelyn aikana Pinja Pekkarniemi teki seuraavat muutosehdotukset: ”Muutetaan lausunnon vastausta HSL:n kysymykseen a (s.2.) Alkuperäinen: ”Kirkkonummen kunta pitää tärkeänä lipputulotavoitteen nostamista ja kuntaosuuksien pienentämistä. Kirkkonummi kannattaa esitetyn 6,4 % lippujen hintojen korotuksia ja siten, että vähintään vastaavan verran nostetaan Kirkkonummelta käytettävien ABCD, BCD, BD ja D-vyöhykkeiden hintoja. Lippujen hintojen korotukset tulisi kohdistaa kaikkien vyöhykkeiden lippujen hintoihin. Kirkkonummi muistuttaa, että vuonna 2020 laskettiin lippujen hintoja ja vuonna 2023 laskettiin vielä pitkien matkojen lippujen hintoja, millä on ollut negatiivinen vaikutus kehyskuntien ja Kirkkonummen kuntaosuuksiin.” Muutettu: ”Kirkkonummi pitää kannatettavana HSL:n strategista tavoitetta käyttäjämäärien kasvattamisesta. Kirkkonummi toteaa, että alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman liitteenä toimitetussa taulukossa vaihtoehtoisista hinnoitteluskenaarioista 3 % hintojenkorotus tuotti paremman kasvun käyttäjämääriin verrattuna hintojen korotukseen suuremmilla prosenttiosuuksilla. HSL:n alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman mukaan Kirkkonummen kunnan kuntaosuuksien ei olisi nousemassa talousarviovuonna 2026 eikä taloussuunnitelmavuosina 2027 tai 2028 yli 50 %in, jonka alle Kirkkonummi tavoittelee sen jäävän. Kirkkonummella ei siis ole intressiä toivoa HSL:ltä lipputulotavoitteen nostamista ja kuntaosuuksien pienentämistä.” Mervi Somervuori, Jukka Lahti ja Tuovi Ronkainen kannattivat ehdotusta. Puheenjohtaja totesi, että ehdotusta ei kannateta yksimielisesti, jolloin asiasta tulee äänestää. Äänestys Puheenjohtaja käynnisti äänestyksen. Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Pekkarniemen muutosehdotusta, äänestävät EI. Puheenjohtaja päätti äänestyksen. Äänet jakautuivat seuraavasti: 6 JAA-ääntä (Vasenius, Dannbäck, Granström, Castrén, Kaurila, Ragnell)

4 EI- ääntä (Somervuori, Lahti, Pekkarniemi, Ronkainen), jolloin pohjaehdotus voitti.

Muutos s.6 Alkuperäinen: "Kirkkonummen kunta pitää matkustajamäärien kasvattamisen sijasta tärkeämpänä lipputulokertymän maltillista kasvua, vaikka matkustajamäärien kasvu hidastuisikin. Kunta pitää tärkeänä, että ensi vuonna lipunhintoja nostetaan esityksen mukaisesti 6,4 % subventioasteen pienentämiseksi." Muutettu: "Kirkkonummen kunta pitää HSL:n tavoitetta matkustajamäärien kasvattamisesta ensisijaisena ja on huolissaan lipunhintojen kasvattamisen vaikutuksista matkustajamäärien kehittymiseen."

Mervi Somervuori, Jukka Lahti ja Tuovi Ronkainen kannattivat ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että ehdotusta ei kannateta yksimielisesti, jolloin asiasta tulee äänestää.

Äänestys

Puheenjohtaja käynnisti äänestyksen. Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Pekkarniemen muutosehdotusta, äänestävät EI.

Puheenjohtaja päätti äänestyksen. Äänet jakoutuivat seuraavasti:

6 JAA-ääntä (Castrén, Kaurila, Ragnell, Vasenius, Dannbäck, Granström)
4 EI-ääntä (Somervuori, Pekkarniemi, Ronkainen, Lahti), jolloin pohjaehdotus voitti.

Muutos s.6 poistetaan virkkeet: "Riskinä on erityisesti se, ettei kaikkia D-vyöhykkeelle ulottuvia lipunhintoja koroteta riittävästi. Kirkkonummi pitää tärkeänä, että lipputulokertymä toteutuu TTS-suunnitelman mukaisesti siten, ettei se lisää kuntaosuutta."

Mervi Somervuori, Jukka Lahti ja Tuovi Ronkainen kannattivat ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että ehdotusta ei kannateta yksimielisesti, jolloin asiasta tulee äänestää.

Puheenjohtaja käynnisti äänestyksen. Ne, jotka kannattavat pohjaehdotusta, äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Pekkarniemen muutosehdotusta äänestävät EI.

Puheenjohtaja päätti äänestyksen. Äänet jakoutuivat seuraavasti:

6 JAA-ääntä (Kaurila, Castrén, Granström, Vasenius, Dannbäck, Ragnell)
4 EI-ääntä (Pekkarniemi, Lahti, Somervuori, Ronkainen), jolloin pohjaehdotus voitti.

Päätös

Kuntakehityksen lautakunta päätti päätösehdotuksen mukaan.

Tiedoksi

Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymä (HSL) laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman kolmelle seuraavalle vuodelle. HSL pyytää lausuntoa alustavasta HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026 – 2028 (TTS) 31.8.2025 mennessä. HSL pyytää toimittamaan lausunnot (tai tietoa lausunnon sisältöluonnoksesta) aikataulussa, koska HSL:n hallitus aloittaa lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelun vuosille 2026-2028 heti syyskuun alussa.

Jäsenkuntia pyydetään lausunnoissaan ottamaan kantaa erityisesti seuraaviin asioihin:

- a) TTS-materiaaleissa on kuvattu kysyntäennusteet 3 %:n, 4,7 %:n ja 6,4 %:n hinnankorotusten vaikutuksille nousuihin ja lipputuloihin sekä kuntasubventioihin. HSL:n hallitus ehdottaa ensi vuoden budjettia toteutettavaksi 6,4 %:n korotuksella. Kannatatteko ehdotettua hinnankorotusta vai jotakin muuta vaihtoehtoa?
- b) 57 % kokonaissubventio edellyttää hinnankorotusten lisäksi myös tarjonnan leikkauksia 5 milj. eurolla. Miltä alueeltaan tai minkä tyyppisistä palveluista (lähibussit, yöliikenne, koululaislinjat) kunta on valmis karsimaan joukkoliikenteen palvelua, jotta 57 %:n kokonaissubventioon päästään?
- c) Infrakorvausmallista aiheutuu edellisten vuosien tapaan merkittäviä kustannuspaineita lippujen hintoihin. Miten kunnat näkevät tulevaisuudessa lippujen hintojen ja kuntaosuuksien kehitystavoitteiden tasapainon?
- d) Millä aikataululla kunta on valmis jatkamaan yhteistä keskustelua ja löytämään ratkaisun infrakorvausjärjestelmän aiheuttamien ongelmien ratkaisemiseksi? Jos ratkaisua ei saavuteta ajoissa, mitä suunniteltuja investointeja joukkoliikenneinfraansa kunta on valmis lykkäämään myöhemmäksi?
- e) Omistajat ovat toivoneet panostusta tarkastustoiminnan lisäämiseen. Tarkastajien määrän lisääminen kuitenkin heikentää HSL:n sisäistä kustannustehokkuutta, jota mitataan suhteessa kokonaiskustannuksiin ja tähän ei olla nyt varauduttu TTS:ssä. Ovatko kunnat kuitenkin valmiita lisäämään tarkastajien määrää, siten että lisäämme n. 20 tarkastajaa ja täytämme avoimet virat?
- f) Tunnistavatko kunnat alueita tai yhteysvälejä, joilla automaattiliikennettä voisi pilotoida hakien uudenlaisia rahoitusratkaisuja (esim. kumppanuuksien kautta)?

Toiminta- ja taloussuunnitelma

Toimintamenot kasvavat lähivuosina johtuen liikennöinnin ja infrastruktuurin nousevista kustannuksista. Tämä johtuu muun muassa uusista hankkeista, kuten uusista pikaraitioteistä. Samaan aikaan merkittävät työmaat haittaavat liikennöintiä. Metron, lähijunien ja raitiovaunujen liikenteessä on paljon poikkeuksia ja liikennekatkoja erilaisten peruskorjaus- ja rakennustöiden vuoksi vuosina 2026–2028.

HSL joutuu tasapainoilemaan talouden kanssa tulevinakin vuosina. HSL pyrkii säilyttämään joukkoliikenteen houkuttelevuuden ilman, että lippujen hintoja joudutaan nostamaan niin paljon, että se vähentää matkustajien määrää ja aiheuttaa kielteisen kierteen. Lipputulojen ennustetaan kasvavan, mutta ne eivät riitä kattamaan kaikkia kasvavia menoja.

Joukkoliikenteen käyttöä pyritään lisäämään kohdennetuilla ja asiakaskokemusta parantavilla toimilla. HSL:n tavoitteina on palvelutason säilyttäminen, käyttöasteen nostaminen ja lipputulojen kasvattaminen.

Tavoitteena on Kruunusillat-raitiotien liikennöinnin aloittaminen Laajasaloon alkuvuonna 2027. Myös muiden raidehankkeiden, kuten Espoon kaupunkiradan, valmistuminen ja liikennöinnin aloittaminen on tavoitteena vuosikymmenen loppupuolella.

Linjastoa ja liikennettä kehitetään parantamalla kustannustehokkuutta ja esimerkiksi ohjaamalla nykyistä tarjontaa uudelleen sekä tekemään pieniä, kohdennettuja parannuksia kasvavilla alueilla. Tavoitteena on varmistaa sujuvat matkaketjut, vaikka samanaikaiset rakennustyöt aiheuttavat haasteita. HSL pyrkii tiedottamaan poikkeuksista mahdollisimman hyvin ja järjestämään tarvittaessa korvaavaa liikennettä.

Toimintatulot

Toimintatulot vuonna 2026 ovat yhteensä 997,9 milj. euroa. Kasvua 2025 ennusteeseen verrattuna on 73,2 milj. euroa (7,9 %). Toimintatuloiksi arvioidaan 1066,5 milj. euroa 2027 ja 1074,5 milj. euroa 2028.

Lipputulot

Vuonna 2025 matkustajamäärien ennustetaan olevan 380 milj. nousua ja seuraavina vuosina 390 – 400 milj. nousua vuodessa.

Vuoden 2026 lipputulotavoite on yhteensä 419,7 milj. euroa. Tämä on 29,3 milj. euroa (7,5 %) kuluvan vuoden 2025 ennustetta suurempi. Vuonna 2027 lipputulotavoite on 435,9 milj. euroa ja 2028 465,7 milj. euroa.

Kuntaosuudet ja kertyneet ylijäämät

HSL laskuttaa kuntaosuuksia jäsenkunnilta vuonna 2026 yhteensä 553,5 milj. euroa. Keskimääräinen subventioaste on tällöin 57,1 %. Laskutettavat kuntaosuudet vuonna 2027 ovat yhteensä 605,3 milj. euroa ja vuonna 2028 582,0 milj. euroa.

Vuonna 2025 kunnille hyvitetään kertyneitä ylijäämiä noin 56 milj. euroa (OVK 1/2025 ennuste). Näin ollen ylijäämäkertymiä 31.12.2025 olisi käytettävissä TTS-kaudella noin 11,9 milj. euroa.

Muut tulot vuonna 2026

Valtiolta arvioidaan saatavan suurten kaupunkien joukkoliikennetukea 4,8 milj. euroa. Tarkastusmaksutuotoiksi arvioidaan 7,6 milj. euroa ja vuokratuloiksi 3,1 milj. euroa. Muita tuloja syntyy 1,5 milj. euroa.

Toimintamenot

Toimintamenot vuonna 2026 ovat yhteensä 993,1 milj. euroa. Kasvua vuoden 2025 ennusteesta on 29,2 milj. euroa (3,0 %). Toimintamenoiksi arvioidaan 1048,4 milj. euroa vuonna 2026 ja 1055,2 milj. euroa 2027.

Palveluiden ostot

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 947,7 milj. euroa vuonna 2026, 95,4 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Vuonna 2027 ne ovat 1002,2 milj. euroa ja 1007,6 milj. euroa vuonna 2028.

HSL maksaa liikennöitsijöille joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2026 yhteensä 646,9 milj. euroa, joka on 65,1 % toimintamenoista. Operointi-kustannukset ovat 683,8 milj. euroa 2027 ja 685,4 milj. euroa 2028.

Joukkoliikenteen infrakorvaukset

Kunnille joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus vuonna 2026 on 246,8 milj. euroa ja seuraavina vuosina 263-269 milj. euroa.

Henkilöstömenot ja muut kustannukset

Vuonna 2026 henkilöstömenot ovat 35 milj. euroa. Muihin ostopalveluihin (pl. liikennöinti- ja infra) kuluu 51,8 milj. euroa, josta yli puolet ICT, lippu- ja infojärjestelmiin. Muita toimintamenoja syntyy myös erinäisistä kulueristä.

Rahoitustilanne ja tilikauden tulos

Vuonna 2020 nostettua talousarviolainaa on jäljellä vuoden 2025 lopussa 23,7 milj. euroa, jota lyhennetään 5,3 milj. eurolla vuosittain. Viimeinen lainaerä lyhennetään suunnitelman mukaan 06/2030. TTS-suunnitelma on laadittu siten, että jäsenkuntien kuntaosuuksilla katetaan kustannukset, joita ei lipputuloilla ja muilla tuloilla voida kattaa.

Talousarvion 2026 vuosikate rahoituserien jälkeen on 7,7 milj. euroa ylijäämäinen eikä se riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ovat arvion mukaan 19,1 milj. euroa vuonna 2026.

Tilikauden 2026 alijäämäksi arvioidaan -11,4 milj. euroa, ja se katetaan edellisinä vuosina kertyneistä ylijäämästä. Kertyneet ylijäämät ovat vähentyneet huomattavasti ja vuoden 2026 päättyessä kertyneitä ylijäämiä on käytettävissä enää 0,6 milj. euroa. Ylijäämien väheneminen kasvattaa merkittävästi laskutettavia kuntaosuuksia vuodesta 2027 alkaen. Vuoden 2027 tilikauden alijäämäksi muodostuu -0,3 milj. euroa ja vuoden 2028 alijäämäksi -0,3 milj. euroa.

Investoinnit ja poistot

HSL:n investointimenot ovat 25,4 milj. euroa vuonna 2026 ja vuosina 2027-2028 noin 25 milj. euroa. Poistot ovat vuonna 2026 noin 19 milj. euroa ja vuosina 2027-2028 noin 20-21 milj. euroa vuodessa.

Kirkkonummen kuntaosuudet

Kirkkonummen kuntaosuudet ilman edellisvuosien yli-/alijäämää ovat HSL:n TTS:n mukaan (vertailutietona TP2024 ja TA2025):

2024 TP	8,196 milj. € (52,3 %)
2025 TA (HSL)	8,871 milj. € (52,4 %)
2025 ennuste (HSL ovk 1/2025)	8,1 milj. €
2026 TAE	7,957 milj. € (46,6 %)
2027 TS	8,288 milj. € (46,3 %)
2028 TS	7,742 milj. € (43,0 %)

Kirkkonummella oli 31.12.2024 kuntakohtaista ylijäämää 1,174 milj. euroa. Käyttöennusteen (OVK 1/2025) mukaan vuonna 2025 ylijäämää muodostuu 0,669 milj. euroa, jolloin tämän vuoden lopussa sitä olisi käytettävissä yhteensä 1,842 milj. euroa. HSL esittää, että tätä ylijäämää käytettäisiin kolmena seuraavana vuonna 614 000 euroa vuosittain.

Kirkkonummen kuntaosuudet vuosille 2026-2028 huomioituna ylijäämä TTS:n mukaan (vertailutietona TA2025):

2025 TA	8,758 milj. €
2026 TAE	7,343 milj. €
2027 TS	7,674 milj. €
2028 TS	7,128 milj. €

Liite:

- Kirkkonummen kunnan lausunto HSL TTS-ehdotus 2026-2028

Oheismateriaali:

- Lausuntopyyntö HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2026-2028
- Ote pöytäkirjasta, HSL hallitus 17.6.2025 § 58
- HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-2028

Päätöshistoria